

Bc. Karolína Šimová: Černošice, pražské letovisko v závěru 19. a v prvních desetiletích 20. století. Příspěvek k poznání vzniku a vývoje rekreačních aktivit obyvatel měst v období industrializace. Diplomová práce. Univerzita Karlova V raze, Fakulta humanitních studií, Katedra obecné antropologie. Praha 2014. 115 s.

Posudek oponentky diplomové práce

Ve své diplomové práci sledovala Bc. Karolína Šimová tento cíl: na základě zkoumání konkrétního letoviska přiblížit fenomén pobývání obyvatel Prahy v příměstských letoviscích a přispět k poznání rekreačních aktivit obyvatel měst v období industrializace (s. 6).

Spis, kromě přehledného úvodu, se skládá ze dvou částí, teoretické, zaměřené na obecnou charakteristiku industrializace, na vývoj střední třídy, na počátky výstavby vilových čtvrtí a zahradních měst, na rekreační aktivity střední třídy, především v příměstských letoviscích.

V další části se autorka zaměřila na konkrétní případ Černošic.

Práce má odpovídající heuristickou základnu, autorka se velmi dobře orientuje v sekundární literatuře vztahující se k tématu, a to jak domácí, tak zahraniční provenience (ke genezi volného času mohl by být pro autorku zajímavý ještě překlad francouzského opusu Alaina Corbina *The Lure of the Sea: Discovery of the Seaside in the Western World 1750-1840*, 1995, byť se týká jen volného času tráveného u moře). Vytěžila rovněž archivní fondy ze SOkA Praha -západ, z Městského úřadu Černošice, dále dobový tisk; vyzpovídala rovněž jednu pamětnici.

Analýze literatury a pramenů se autorka věnuje v úvodu, stejně jako dosavadnímu stavu zkoumání této problematiky. V úvodu rovněž zformulovala tři základní otázky, na které se rozhodla hledat odpověď:

- jaké faktory vedly je vzniku Černošic coby letoviska?
- jak vypadal život v letovisku?
- jakou roli hráli představitelé obce ve fungování letoviska?

Teoretická část zaujme jistotou v explikaci dějin industrializace, vývoje vilové zástavby (zde je text možná zbytečně podrobný, autorka se ocitla výrazně mimo chronologický rámec sledovaného problému, navíc je založený z větší části na parafrázování jednoho knižního titulu, s. 23-27). Jinak ale K Šimová do zbytečných podrobností nezabíhá, celá kapitola je koherentní a má logickou návaznost; totéž platí o části věnované střední vrstvě. Logicky sem patří část zaměřená na rekreační aktivity městského obyvatelstva a na příměstská letoviska jako specifický způsob rekreace střední třídy.

V této partii diplomové práce jde logicky o kompilaci, nicméně je to kompilace inteligentní, založená na kvalitní znalosti domácí i zahraniční literatury a schopnosti s ní pracovat.

Vlastním autorčíným přínosem je část týkající se Černošic. Začíná hlubokým ponorem do minulosti, nicméně diplomantka se omezila jen na nejnutnější fakta, která lokalitu charakterizují. Posléze se zamýšlí nad faktory, které jsou nezbytné k tomu, aby se z obyčejné lokality stalo letovisko: rozhodujícím podnětem zde bylo evidentně zavedení železniční dopravy (ta ostatně sehrála důležitou roli při vzniku a vertikálním šíření fenoménu volného času).

Z hlediska dějin každodennosti je nesporným přínosem podkapitola *Život v černošickém letovisku*, především tam, kde se autorka věnuje období první republiky, jemuž se badatelé zabývající se touto částí kulturních a sociálních dějin, zatím spíše vyhýbali.

Autorka zde konstatuje, že vznik letoviska "odstartoval mnohé změny" (s. 54), že došlo k nárůstu počtu obyvatelstva (dokladem toho je možná i nárůst počtu spolků?) - u takového jevu by bylo bývalo dobré se trochu zastavit a konstatování doplnit přesnějšími údaji. Tato část, přinášející řadu nových poznatků o ubytovacích, stravovacích a rekreačních možnostech lokality (koupání, výlety), o výstavbě vil, je založena na archivním výzkumu. Za zvážení stojí, zda informace o hospodářském a sociálním vývoji lokality nepatřily spíše do části, v níž autorka lokalitu charakterizovala (s. 46 an.). Na místě by byl rovněž výraznější kritický přístup k pramenům a především jejich interpretace (hlavně poslední část *Obec a letovisko* budí dojem kumulace "tvrdé" faktografie, která poněkud zakryly odpověď na poslední otázku, kterou si autorka v úvodu práce vytyčila: "Jakou roli hráli představitelé obce ve fungování letoviska?" Nelze také nevidět, že ze stránek skoro vymizeli hosté hotelů a návštěvníci rekreačních center, pokud nebyly významnými osobnostmi nebo majiteli vil. Také zamyšlení nad sociálním složením "starousedlíků", nad jejich počtem atd. by možná lépe osvětlilo jejich počáteční negativní vztah k "vilařům".

Objevy autorky završuje kvalitní syntetizující závěr, který shrnuje odpověď na všechny tři otázky z úvodu spisu.

Styl autorky je příjemný, přehledný a čtivý, takřka bez stylistických prohrěšků. Pokud se týče drobných formálních nedopatření, bylo by dobré upřesnit pojem "honorace" (s. 18), který není jednoznačný. Opatrná bych byla s "návštěvami salonů" (s. 35); v českém prostředí se salonní kultura zjevně týkala jen velmi omezené vrstvy populace. Zbytečné jsou citáty týkající se obecně známých skutečností, především v části týkající se industrializace aj.: na většině míst by stačila parafráze. Jak rozumět citátu ze školní kroniky - "dívky dlící se svými pány na letním bytě..." (s. 58)? "Steimar" (s. 70an.) byl penzion nebo penzionát? atd.

Zajímavá a uvážlivě vybraná obrazová příloha měla být výrazněji provázána s textem, stačilo rozšířit popisky.

Výše uvedené výhrady ale nijak nesnižující originalitu a nesporný přínos diplomové práce Bc. Karolíny Šimové. Práce je založená na archivním výzkumu, je vyvážená a dobře strukturovaná. Ráda ji **doporučuji k obhajobě** a navrhuji známku **velmi dobře**.

V Hradci Králové, 30. ledna 2014

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.